

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

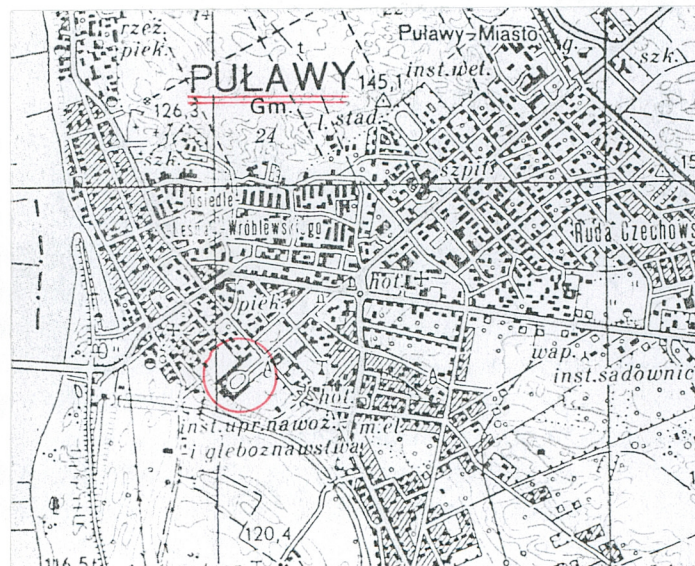
Nr

1. Obiekt
OFICyna w DZIEDZIŃCU GOSPODARCZYM PIERWSZYM w zespole pałacowo-parkowym

2. Czas powstania
2 poł. XIX w.

3. Miejscowość
PUŁAWY

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres
ul. Czartoryskich 8 24-100 Puławy
nr dz. 2416/5
nr hip. [redacted]

5. Przynależność administracyjna
lubelskie
województwo
puławski Puławy - miasto
nowiat gmina

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Nowa Aleksandria

7. Przynależność administracyjna przed 11 1999

województwo lubelskie

gm. Puławy

8. Właściciel i jego adres

Skarb Państwa - Wiecz. Dzierżawa:
Instytut Upr. Nawoż. i Gleboznawstwa
ul. Czartoryskich 8
24-100 Puławy

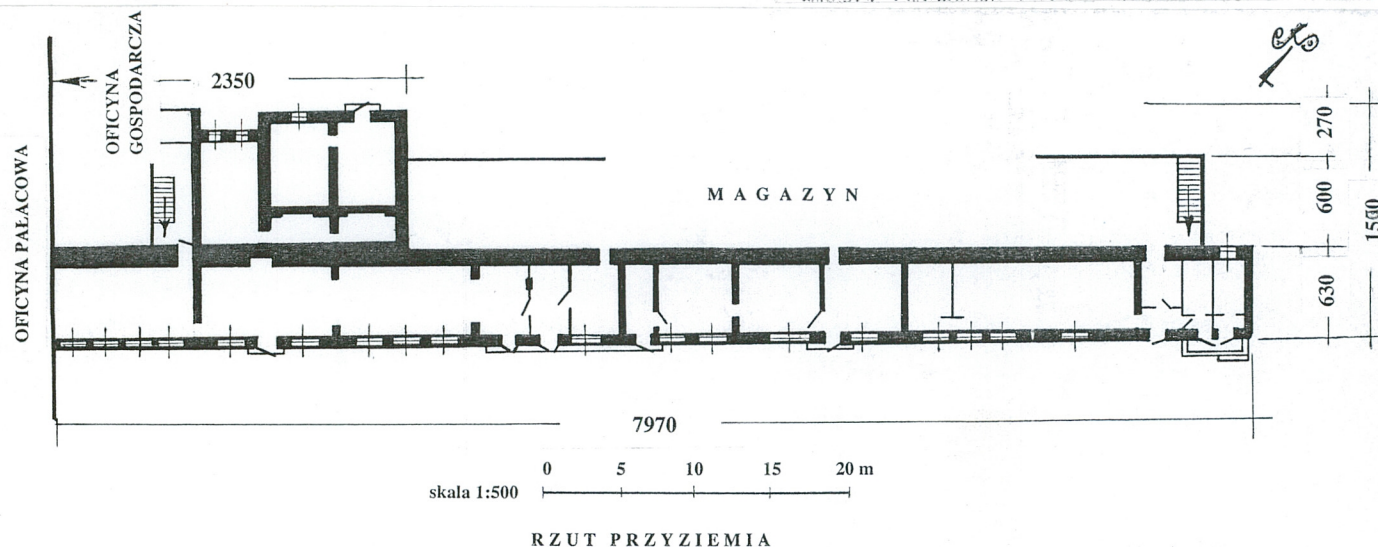
9. Użytkownik i jego adres

1. Compus sp. z o.o. 2. Biuro Nova
3. Klub i sklep 4. Biuro Nieruchomości;
por. rubr. nr 12
24-100 Puławy ul. Czartoryskich 8

10. Rejestr zabytków

A/150 16.01.1967 r

Nr.....data.....

Dobra ziemskie z punktem osadniczym nazwanym później Puławami od pocz. XV w. należały kolejno do Konińskich - właścicieli klucza w Końskowoli, Tęczyńskich, Zbaraskich, Lubomirskich i Sieniawskich. W 1731 r. rozpoczęło się stulecie Czartoryskich. W 1671 r., na zlecenie S. H. Lubomirskiego, prace projektowe rozpoczął Tylman z Gamerań. Zniszczoną w 1706 r. rezydencję odbudowywano i przekształcano kolejno wg proj. J. Z. Deybla, F. A. Meyera, Ch. P. Aignera, J. Hempla. Po powstaniu listopadowym dobra przejął rząd rosyjski i zmienił nazwę miasta na Nową Aleksandrię. Prace budowlane prowadzili J. Górecki i J. Ankiewicz. Po pierwszej wojnie światowej zespół przeszedł na własność państwa. Obecnie wieczystym dzierżawcą jest IUNiG.

Dokumentowany zabytek - wg treści decyzji konserwatorskiej i fiszki adresowej: "oficyna", wg spisu Zabytków architektury i budownictwa w Polsce (T. 22): "stajnia" - datowany dotychczas na poł. XVIII w. (lub XVIII w.) wzniesiony został po 1840 r. Datowanie ustaliłem na podstawie analizy planów zamieszczonych w cyt. tutaj pracy M. Kseniaka, także planów którymi dysponuje dr R. Zwierzchowski główny specjalista w ROBiDZ w Lublinie, a przede wszystkim - w oparciu o projekt rozbudowy zespołu opracowany w 1840 roku przez arch. Józefa Góreckiego; oryg. w: AGAD Zbiory Kartograficzne, sygn. 10-14, ark. 4, oraz planu sytuacyjnego zespołu pałacowo-parkowego („plan ogrodu” 1947 r.) opracowanego przez G. Ciołka, na podstawie inwentaryzacji J. Raczyńskiego; planu sytuacyjnego z 1860 r. Problem datowania i ewentualnego rozwarstwienia chronologicznego konsultowałem z następującymi osobami: dr. G. Michalską, J. Studzińskim, dr. R. Zwierzchowskim. *C.d. na wkladce*

SYTUACJA. Zespół pałacowo-parkowy usytuowany na wysokim tarasie nad doliną i starorzeczem Wisły ogranicza poziomicowo od strony południowej (południowo-zachodniej) sprzężony układ urbanistyczny i rezydencjalny. Dokumentowana oficyna zamyka od strony płn.-zach. przestrzeń dziedzińca gospodarczego; w części pld.-zach. jest zwarta ze ścianami szczytowymi oficyn - pałacowej i gospodarczej ("gospodarczej" - w dziedzińcu gospodarczym drugim). Z przeciwległej strony, płn.-zach. - poprzez bramę i mur ogrodowy - jest zablokowana z kordegardą. Wzdłuż ściany tylnej - przystawiony po drugiej wojnie magazyn. Przed frontem szeroka asfaltowa jezdnia, za oficyną inspekty i ogród warzywny.

MATERIAŁ i KONSTRUKCJA. Fundamenty, ściany zewnętrzne i działowe murowane z cegieł palonych, łączonych zaprawą piaskowo-wapienną. Ściany obustronnie tynkowane. Stropy drewniane, belkowe. Podłogi drewniane. W zależności od funkcji użytkowych - zabezpieczone wykładzinami ze sztucznych tworzyw, wyłożone terakotą (łazienki), lub odkryte - z białych desek. Również ściany wewnętrzne - w zależności od funkcji użytkowych - malowane farbą emulsyjną, akrylową lub olejną, wyłożone tapetą ze sztucznego tworzywa, a w łazienkach glazurowanymi kaflami. Sufit tynkowany, tynk na trzcinowej podsufitce. Dach pobity miedzianą blachą; również rynny i rury odprowadzające z miedzianej blachy. Późniejsze uzupełnienia muru z cegły palonej, łączonej zaprawą piaskowo-cementową - lub piaskowo-cementowo-wapienną (por. fot.). Dobudówka murowana, przykryta stropodachem pobitym stalową pocynkowaną blachą. Stolarka drzwiowa i okienna drewniana, drzwi zewnętrzne płycinowe, drzwi wewnętrzne ramowe, wypełnione płytą wiórową. W otworach okiennych żelazne kraty. Przed otworami wejściowymi betonowe schody.

RZUT. Budynek długi, o jednym płytkim traktcie, w gabarytach przyziemia 79 X 6 m. W części zablokowanej z oficyną pałacową i oficyną gospodarczą drugą plan rozczłonkowany - szerszy, nieregularny, dwu i pół - trzytraktowy, z otworami komunikacyjnymi również od strony ogrodu (do ściany tylnej przystawiony po drugiej wojnie magazyn).

BRYŁA. Budynek długi, wąski, jednokondygnacyjny, bez podpiwniczenia. W części przylegającej do oficyn bryła rozczłonkowana, o zróżnicowanym poziomie posadowienia. Przykryty - w węższej części - niskim trójpołaciowym dachem. W części przylegającej do oficyn formy dachów kombinowane: jednopołaciowe, pulpitowe, trójpołaciowe (nad późniejszą przybudówką magazynem - pulpitowy).

ELEWACJE. Frontowa jednokondygnacyjna, dwudziestosześcioosiowa, podzielona pasami wyprawionych w tynku pionowych boni. Z analogicznych boni lizeny w narożu północno-wschodnim. Gzymsy koronujące profilowane. Otwory okienne kwadratowe, o nierównym rytmie i dziewięciokwaterowych podziałach - jeden otwór szerszy, dwunastokwaterowy.

WNĘTRZE przekształcone, zaadaptowane dla potrzeb obecnych użytkowników, por. rubr. nr 9, 12, 18.

INSTALACJE: elektryczna, wod.-kan., odgromowa, telefoniczna.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
3050 m ³	500 m ²	gospodarcze	usługowo-handlowe
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Po II wojnie światowej - ok. 1955 - 1960 r. - budynek przebudowano i zmieniono jego funkcje użytkowe. Stajnię i wozownię zaadaptowano na mieszkania i biura. W ścianie frontowej przekształcono otwory drzwiowe i okienne. Przekształcono wnętrze. Wzdłuż oficyny, do jej ściany tylnej – faktycznie muru ogrodzeniowego – domurowano obecnie istniejący magazyn. W l. 80 i 90 XX w. uzupełniono i przetarto tynki zewnętrzne i wewnętrzne, wnętrze zaadaptowano dla potrzeb użytkowników: ustawiono ścianki działowe, zainstalowano sanitariaty itp. W pomieszczeniach do których prowadzi więcej niż jeden otwór drzwiowy pozostawiono – w celach komunikacyjnych – czynny jeden pozostałe zaślepiono prowizoryczną ścianką.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie, instalacje) Stan zachowania ogólnie dobry. Budynek nie wymaga remontu interwencyjnego. Podmurówka - stan dobry; ściany zewnętrzne i działowe - stan dobry; strop - stan dobry; więźba dachowa - stan dobry; pokrycie dachu - stan dobry; instalacje - stan dobry.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

J. Górecki, Projekt rozbudowy pałacu, 1840 r., AGAD Zbiory Kartograficzne, sygn. 10-14, ark. 4. Korzystałem z: Tadeusz St. Jaroszewski, Przemiany Puław w wieku XIX, (w:) Teka Konserwatorska, Z. 5, Warszawa 1962, s. 107 i nast.- por. rubryki nr 23.

22. Bibliografia

1. G. Ciołek, Ogrody polskie, Warszawa 1954
2. Mieczysław Kseniak, Rezydencja książąt Czartoryskich w Puławach, Lublin 1998;
3. T.S. Jaroszewski, op. cit., por. rubr. 22, 21.
4. Zabytki Architektury i Budownictwa w Polsce, woj. lubelskie, T. 22;

23. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Por.: J. Górecki, Projekt rozbudowy pałacu, 1840 r., AGAD Zbiory Kartograficzne, sygn. 10-14, ark. 4. Korzystałem z: Tadeusz St. Jaroszewski, op. cit. ; Ciołek op. cit. ; plany ze zbiorów dr. R. Zwierzchowskiego

24. Uwagi różne

Regionalny Ośrodek
Badań i Dokumentacji Zabytków
w Lublinie
20-113 Lublin 40, ul. Archidiakońska 4
Regon: 015263890-00095, NIP 526-26-54 - 33
(tel.: 743-62-24, fax: 743-71-55)

25. Opracował

tekst *Bronisław Seniuk XII 2003 r.*
plany, rysunki przyziemia Bronisław Seniuk,
plan syt. inż. Łukasz Michalski XII. 2003 r.
zdjęcia fot.. *Bronisław Seniuk XII 2003 r.*
miejsce przechowywania negatywów *WUOZ Lublin*
Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

wkładka nr 1, 2, 3

1. Miejscowość.....	PULAWY	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	PULAWY.- MIASTO	OFICyna W DZIEDZIŃCU GOSPODARCZYM PIERWSZYM	
3. Województwo	LUBELSKIE	w zespole pałacowo-parkowym	c.d. pkt 12, fot.

c.d. pkt. 12

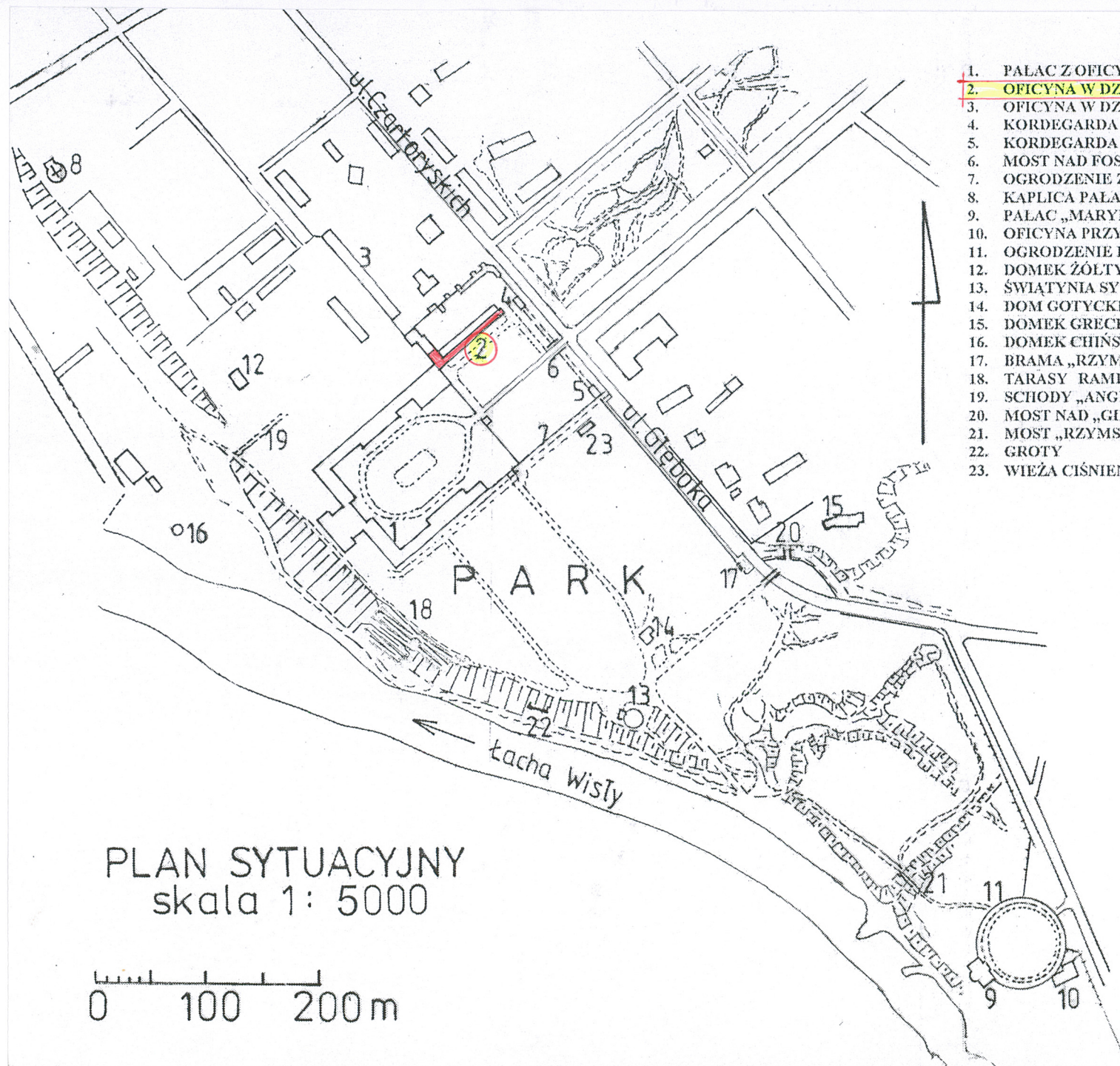
mgr Euzebiusz Majem, Panami Mikołajem Spozem i Wojciechem Kubą (regionaliści z Puław).

Niejednolitą chronologicznie – jak się wydaje – budowlę wzniesiono w drugiej połowie XIX w., prace budowlane (nie przebudowę) prowadzono może jeszcze w XX w. Niejednolitą strukturę budowlaną, która wynika z wymienionych wyżej planów, wskazują różnice techniczne: różny wymiar i forma dachu, różne profile gzymsu wieńczącego front budynku itp. W trakcie budowy wykorzystano wcześniejszy mur ogrodzeniowy o grubości 110-130 cm, widoczny na wymienionych wyżej planach z XVIII w., który obecnie stanowi ścianę tylną oficyny; rytm obecnych podziałów wewnętrznych inny niż na projekcie Góreckiego. Po II wojnie światowej (ok. 1955-60) wzdłuż oficyny, do jej ściany tylnej - faktycznie muru ogrodzeniowego - domurowano magazyn, obecnie istniejący. W latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX w. przetarto i uzupełniono tynki zewnętrzne i wewnętrzne, wnętrza zaadaptowano do potrzeb użytkowników: ustawiono ścianki działowe, zainstalowano sanitariaty itp. W pomieszczeniach do których prowadzi więcej niż jeden otwór drzwiowy, pozostawiono - w celach komunikacyjnych - czynny jeden, pozostałe zaślepiono prowizoryczną ścianką. Wg stanu z m-ca września 2003 r. obiekt użytkowały (wynajmowały od IUNiG) następujące instytucje i przedsiębiorstwa: Handlowe Przedsiębiorstwo Komputerowe "Compus" sp. z o.o., prezes zarządu Stanisław Chmielak; Biuro Prawno-Finansowe Nova, dyrektor Paweł Nakonieczny; Klub i sklep spożywczy, wł. Anna Szewczyk; Biuro Nieruchomości, dyr. Zbigniew Falkiewicz.

Wkładkę założył: Bronisław Seniuk 12.2003

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WUOZ Lublin

1. PALAC Z OFICYNAMI W DZIEDZINCU HONOROWYM
2. OFICyna W DZIEDZINCU GOSPODARCZYM I
3. OFICyna W DZIEDZINCU GOSPODARCZYM II
4. KORDEGARDA PN.
5. KORDEGARDA PD.
6. MOST NAD FOSĄ
7. OGRODZENIE ZESPOŁU PALACOWO - PARKOWEGO
8. KAPLICA PALACOWA
9. PALAC „MARYNKI”
10. OFICyna PRZY PALACU „MARYNKI”
11. OGRODZENIE DZIEDZINCA PALACU „MARYNKI”
12. DOMEK ŻÓŁTY VEL „ALEKSANDRYJSKI”
13. ŚWIĄTYNIA SYBILLI
14. DOM GOTYCKI
15. DOMEK GRECKI - ORANŻERIA
16. DOMEK CHIŃSKI
17. BRAMA „RZYMSKA”
18. TARASY RAMPOWE
19. SCHODY „ANGIELSKIE”
20. MOST NAD „GŁĘBOKĄ DROGĄ”
21. MOST „RZYMSKI”
22. GROTY
23. WIEŻA CIŚNIEŃ

PLAN SYTUACYJNY
skala 1: 5000

0 100 200 m

1. Miejscowość Puławy ..
2. Gmina Puławy Miasto ..
3. Województwo lubelskie ..

Oficyna w dziedzińcu gospodarczym
pierwszym w zespole pał.-parkowym

fot.: 1. wnętrze, komunikacja między oficyną
a dostawionym magazynem 2. fragment ściany frontowej,
widoczny wąż muru i ubytki tynku (w części pld.wsch.).

1

2

Wkładkę założył Bronisław Seniuk XII. 2003 r.
Miejsce przechowywania negatywów WUOZ Lublin

1

2

3-4

fot.: 1. widok ogólny od pñn.-wsch. 2. front - zwracenie z oficyną
pałacową 3-4. widok ogólny na dostawiony magazyn (komórki)

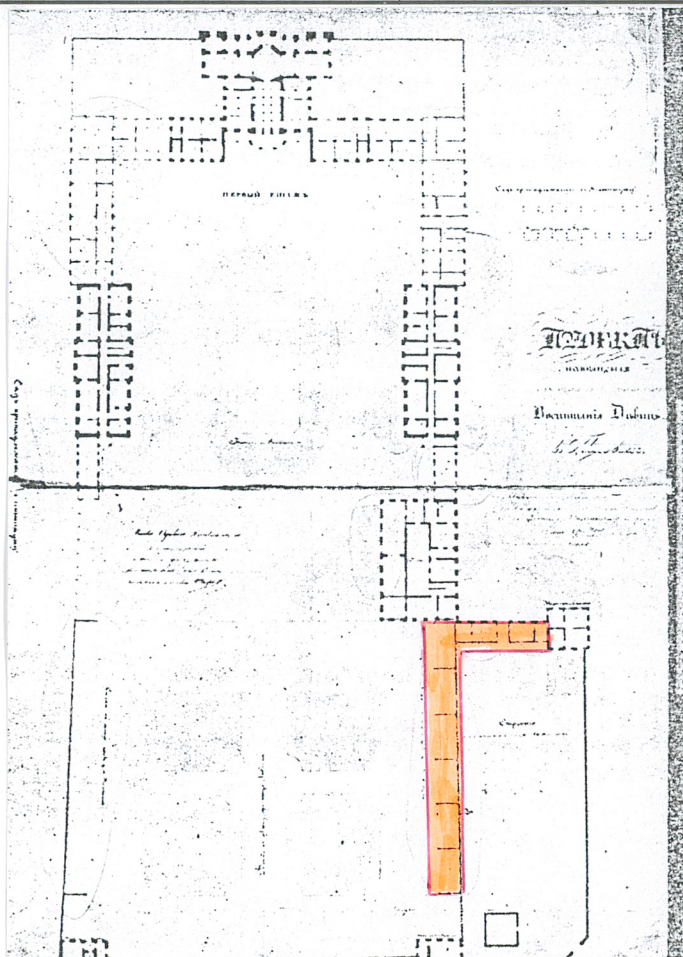
1. Miejscowość
2. Gmina
3. Województwo

Puławy
Puławy Miasto
lubelskie

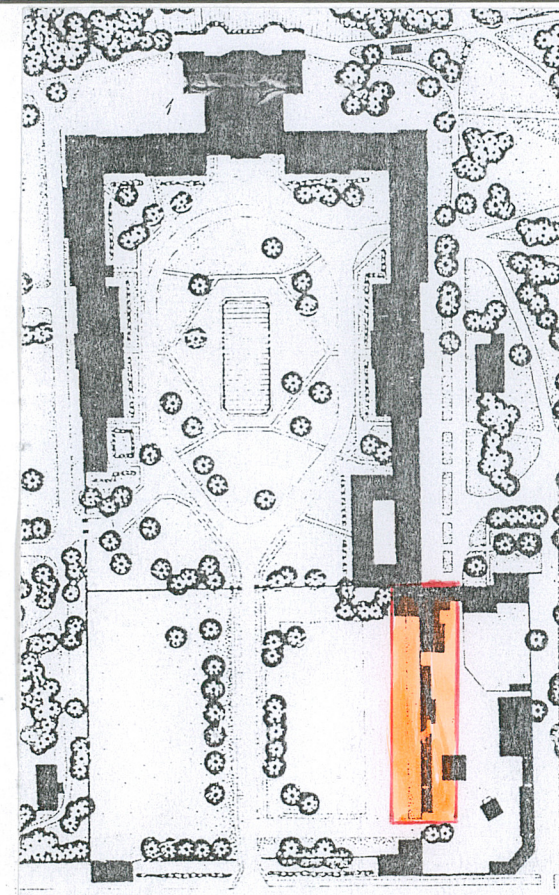
Oficyna w dziedzińcu gospodarczym
pierwszym w zespole pał.-parkowym

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

Opis pod materiałem ilustracyjnym

3. J. Górecki, Projekt rozbudowy pałacu, AGAD,
Zbiory kartograficzne, 10-1i, ark. 4

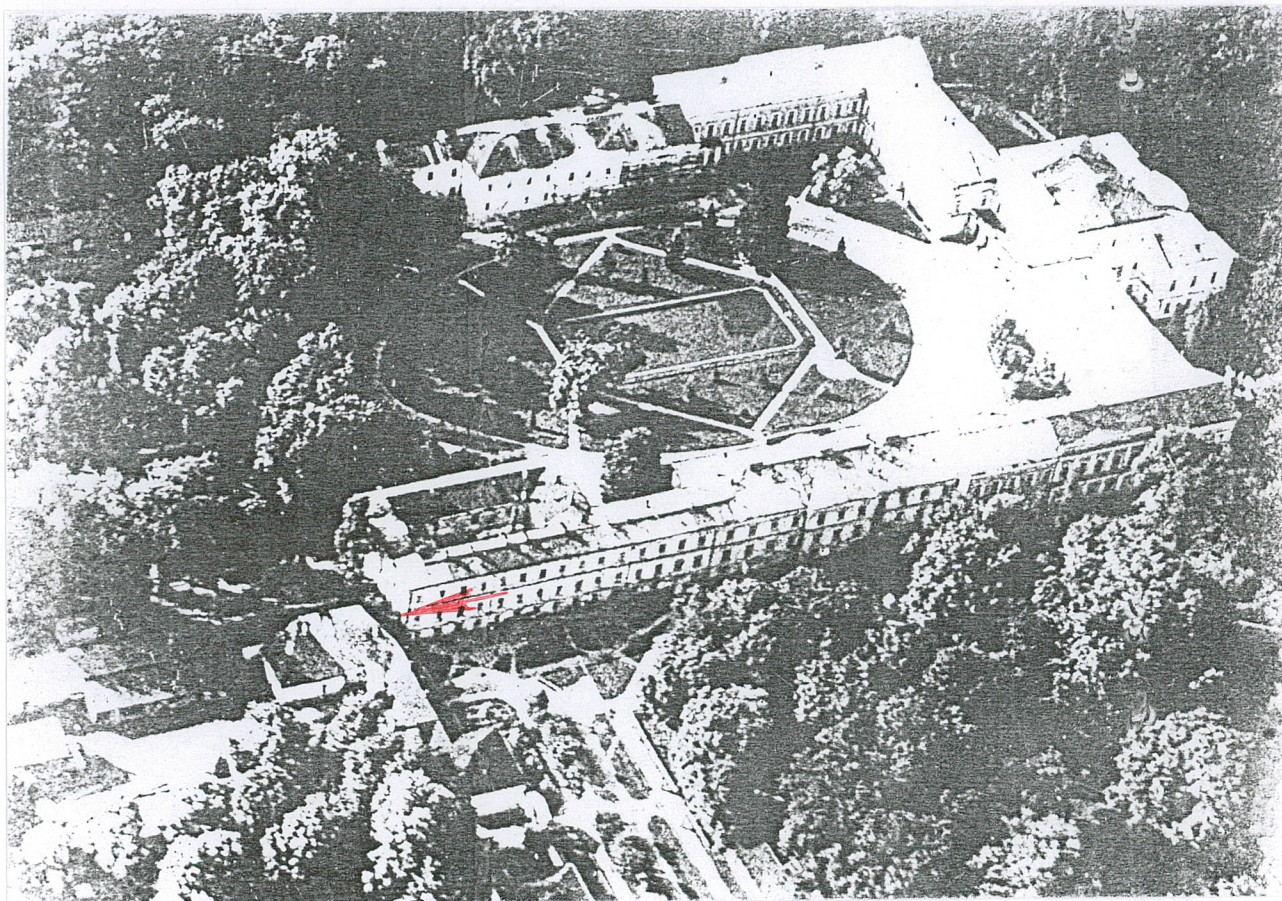

il. - po lewej: kopia planu rozbudowy pałacu wg proj.
arch. J. Góreckiego, 1840 r. Plac pod dokumentowanym obiektem
niezabudowany. Projekt rysowany czerwoną kreską, budynki istniejące
kreską czarną. Kopia z: Jaroszewski, op. cit., s. 108; oryg. w AGAD.

il. - po prawej: kopia planu sytuacyjnego zespołu ("planu ogrodu")
opracowanego przez G. Ciołka wg pomiarów arch. J. Raczyńskiego, 1947 r.
Kopia z: Ciołek, op. cit., il. nr 235.

Por. tekst w karcie, rubr. nr: 12, 21, 23.

Wkładkę założył Bronisław Seniuk XII. 2003 r.
Miejsce przechowywania negatywów WUOZ Lublin

Kopia fot. lotn. z lat 20.-30. XX w.: dokumentowany budynek **nie jest zwarty** z oficyną pałacową! Fot. ze zbiorów Mikołaja Spoza. Za udostępnienie bardzo dziękuję.
Fot. pozyskałem już po opracowaniu karty.

Uwaga: na zamieszczonym planie syt. z pracy G. Ciołka naniesiony jest rzut przyziemia magazynu (komórek) dobudowanego do oficyny - przyziemie oficyny nie jest natomiast naniesione (zaczernione).